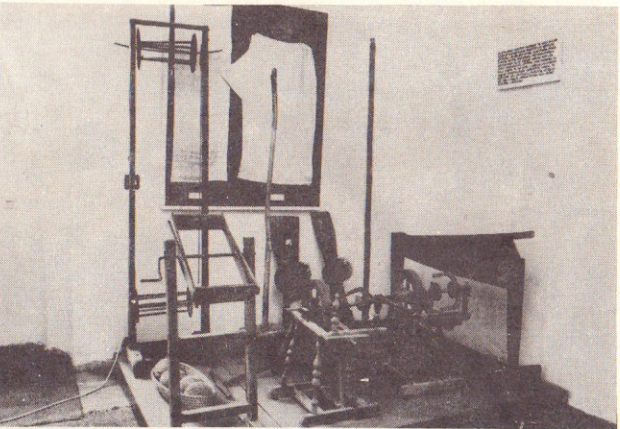
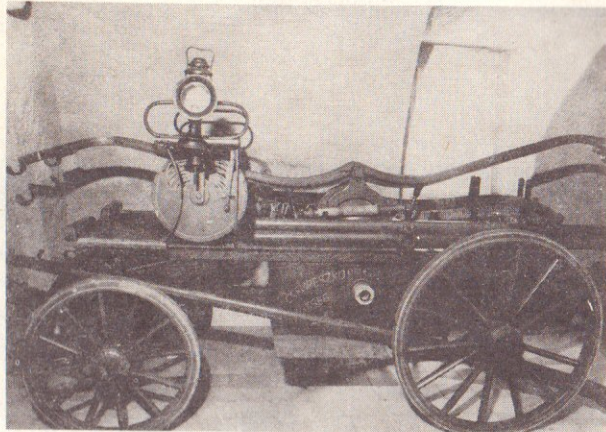
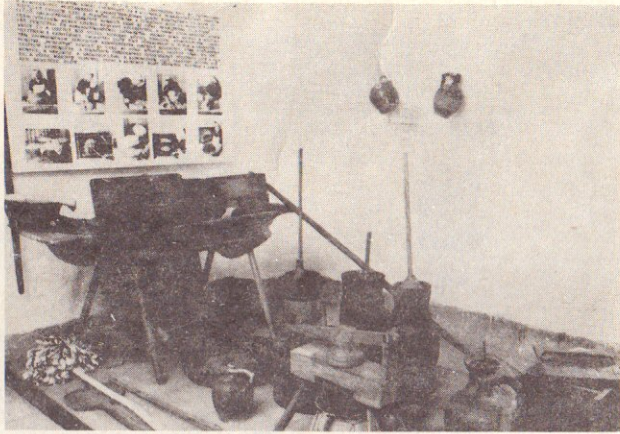

97/1990

A CSEMPESZKOPÁCSI BALOGH KISKASTÉLY

HELYTÖRTÉNETI M Ű Z E U M

Csempeszkopács,
Hunyadi u. 22.

Készült: MMIK Rota, Szombathely
Szövegszerkesztés: Inter PC Kft.

NYITVA: HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL,
EGÉSZ ÉVBEN: 13–17 ÓRÁIG

A múzeum épülete, annak a kastélynak a megmaradt északi része, melyet Csempeszházi Balogh Bertalan építtetett a 16. század harmadik negyedében.

Fiai, Imre és Pál 1607-ben éhínség miatt kénytelenek a kastélyt és a szilvaskertet zálogba adni Kondoray Györgynek, az egerszegi kastély urának. Ezután a szomszédos Czomaházára, ma már nem létező faluba költöztek, és ott utódok nélkül haltak meg.

A csempeszházi kastélyt és a hozzátartozó birtokokat, rokonuk, Béri Balogh Ferenc (1610–1667) a kapornaki vár kapitánya, a gr. Bánffy család jószágkormányzója szerzi meg. Tőle egyik fia, István öröklí, majd 1678-ban lánya Judit és fia Ádám.

Béri Balogh Ádám, aki Csobánc várában a gyalogosok parancsnoka, a törököket kiűző háborúk résztvevője, 1690 körül megnősül. Felesége, a Tolna mezővárosából való Festetich Julianna. Miután Judit nővére átadja a birtokrésztét, 1699-ben rendbehozza csempeszi birtokait. 1700-ban már Vas megye főszolgabírája. Felesége kívánságára Ádám elhatározza, hogy nyugat-dunántúli birtokait elcseréli Tolna megyeiekre. Tolnára is költöztek. Ádám 1704-ben Tolnában áll II. Rákóczi Ferenc oldalára. 1705-ben a csempeszházi kastélyt és birtokot 12 évre zálogba adja, 4.500 aranyforintért, ánygának, Széchenyi Ilonának. Tőle több kézen keresztül Rosty István nemesi adószedő, majd vasi alispánhoz került. Rosty István állandóan Csempeszen lakik, majd halála után özvegye Sibrik Terézia, illetve utódaik a Vörös testvérek kezében van a kastély. Tőlük perli vissza 1771-ben az 1711. február 6-án mártírhalált halt Balogh Ádám kuruc brigadéros lánya Éva, és annak lánya Mária.

A nagyon elhanyagolt állapotban lévő kastélyt és a birtokok egy részét sikerült visszaszerezniük. 1775–80 között, a kastély déli részét lebontják, majd a megmaradt részt, a máig működő lépcsőház megépítésével lakhatóvá teszik. Az immár kiskastély, új tetőszerkezetet, ajtókat, az emeleti rész parkettburkolatot kapott.

Ebben a formában éri meg a 20. század közepét.

A 19. század első felében Balogh Ádám ükunokája, Szombathelyi Margit hozományaként, Sarlay Gábor táblabíró, illetve családja tulajdonába került, és ott is maradt 1949-ig. Azután állami gazdasági központ, szolgálati lakás, tanácsi és termelőségvetkezeti iroda, művelődési klub működött benne. A lebontástól a Vasszécsenyi Közös Községi Tanács, illetve az általa 1973–74-ben végeztetett tatarozás mentette meg.

Igaz, ez a legutóbbi tatarozás is tovább szegényítette a külső képét, hiszen nem ismerve építészeti és történeti értékét, kicserélték a mainál nagyobb zsalugáteres ablakait és a földszint ajtóit. Érdeme, hogy a földszint két szembenlévő termének századunk elején falakkal megosztott tereit, újra eredeti állapotukban láthatjuk.

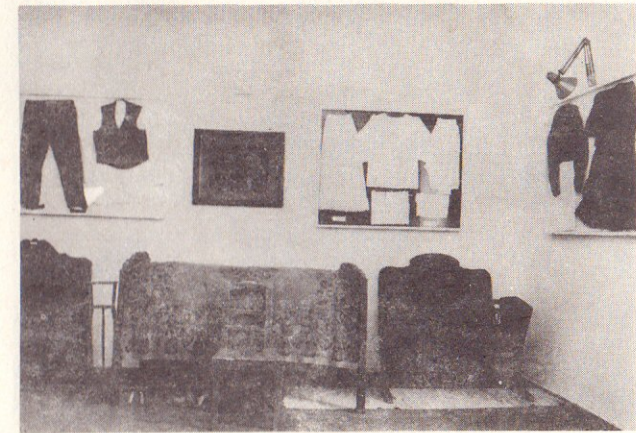
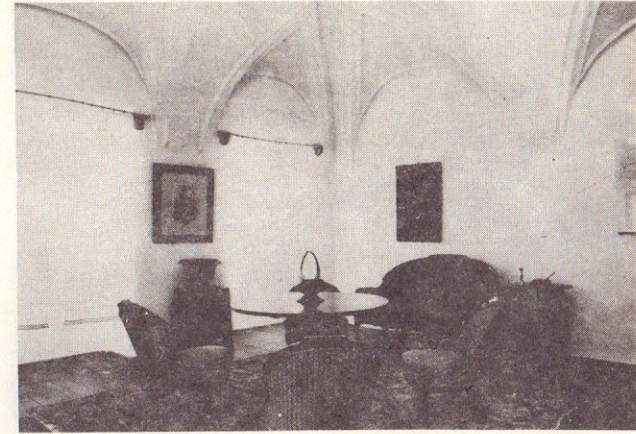
1976 óta múzeumként működik. A helytörténeti és néprajzi gyűjtemény talált itt méltó otthonra.

A földszint dongaboltozatos tereiben kőtári, ipar és gazdálkodástörténeti anyagot láthatnak az érdeklődők.

A lépcsőházban és az emeleti folyosón fotódokumentumokból álló tablók, Nyugat-Dunántúl románkori téglalapítészetének emlékei láthatók. Ugyanitt hely- és iskolatörténeti dokumentumokat is kiállítottak. Az emeleti rész legnagyobb, szép belső terű helyiségében 19. századi bútorokat, keleti szőnyegeket, a Csempeszházi és Béri Balogh, valamint a Sarlay családok családfáját, a kiskastély mai állapotát, felmérését bemutató tablókat találhatnak.

Az egymásba nyíló keleti szobákban, népi bútorok, viseletek, a kenderfeldolgozás és a falu női szabóinak eszközei és elkészített ruhái láthatók.

A padlástér kiállítási részén, a parasztkamra és a népi gazdálkodás eszközei tekinthetők meg.

Könyvtár
KASTÉLY